

Arheološko nalazište Jašik, Mrkotić

Ago Mujkanović i Admir Agić, Tešanj 2018. godina

Rezime. Arheološko nalazište Jašik nalazi se na uzvišenju ispod brda Stražba u centralnom dijelu naselja Mrkotić u zapadnom dijelu općine Tešanj sa desne strane rijeke Usore. Nalazište je dio većeg kompleksa iz bronzanog doba zajedno sa nalazištem Stražba, ali i lokacijom Tepe sa druge strane rijeke Usore.

Ključne riječi. arheologija, bronzano naselje

Osnovni podaci

Vrsta nalazišta: bronzano naselje

Oznaka nalazišta: AN-TES-047

Koordinate: 44.63639, 17.91168

Nadmorska visina: 247 m

Naziv parcele: Jašik

Oznaka parcele: 1005

Površina parcele: 1552 m²

Vlasništvo: J. Ganjgo

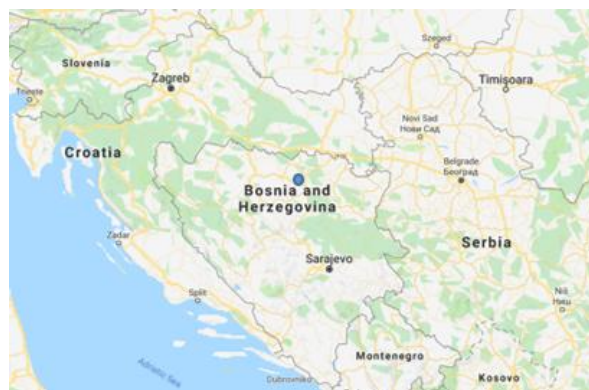
Uvodni dio. Područje općine Tešanj, kao i njena šira okolina, sjeverna Bosna, ima izuzetno bogatu prošlost doseljavanja i življenja. Tragove svog kretanja i zadržavanja na ovome prostoru ostavili su još paleolitski lovci i sakupljači, iz roda homo, čak i dosta prije dolaska Homo sapijensa, naših direktnih predaka u Europu. Sjeverna Bosna se geografski nalazi u okviru centralnoeuropskog panonskog bazena i to na njegovoj južnoj granici. Centralnoeuropski panonski bazen zatvoren je planinskim lancima Karpata, Dinarida i Alpa, osim na mjestima gdje najveća europska rijeka Dunav ulazi, tj. izlazi iz bazena. Sjeverna Bosna je geografska regija ograničena planinskim lancem Dinarida sa juga, rijekom Drinom sa istoka, rijekom Savom sa sjevera i rijekom Unom sa zapada.

SLIKA – Položaj sjeverne Bosne u Centralnoeuropskom panonskom bazenu

Rijeka Bosna je od najstarije prošlosti važna prirodna komunikacija između panonsko-podunavskog prostora na sjeveru, te unutrašnjosti dinarskog područja, odnosno jadranskog zaleđa i istočne obale Jadranskog mora. Doline pritoka Bosne, Usora i Spreča, bile su važni migracioni pravci, kao i rijeka Ukrina koja povezuje ovaj teritorij

sa rijekom Savom i dalje na sjever. Novija istraživanja su pokazala da se elementi kontinuiteta i homogenosti fenomena materijalne kulture češće nalaze kod zajednica koje su smještene u izoliranijim prostorima ili prostorima koji se ponovo naseljavaju, odnosno rekoloniziraju.

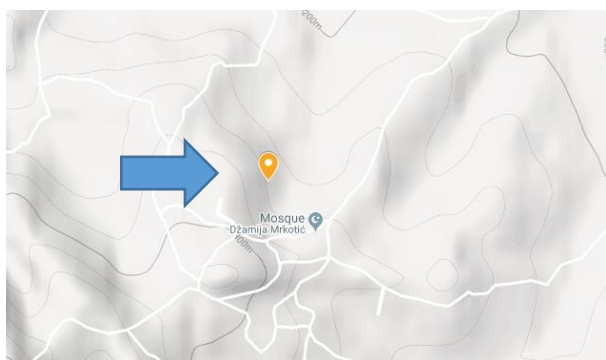

SLIKA – Položaj općine Tešanj u sjevernoj Bosni

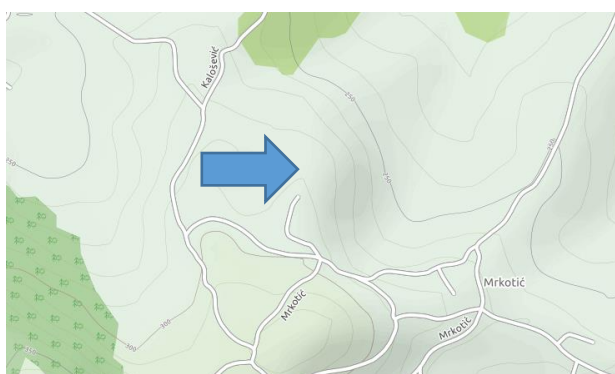
Na osnovu do sad raspoloživih podataka i analiza, može se zaključiti da je područje sjeverne Bosne bilo intenzivno naseljavano i naseljen prostor tokom pleistocena. Osnovni dokaz tome je veliki broj arheoloških lokaliteta u dolinama rijeka i njihovih pritoka koje su gusto raspoređene, na kojima su pronađeni artefakti iz raznih doba. Pronađeni artefakti često su izmješani u slojevima zbog poznatih prirodnih djelovanja, kao i na većini lokaliteta jugoistočne Europe. Ovo mješanje slojeva i artefakata dodatno otežava kreiranje osnovne stratigrafske analize arheološkog lokaliteta.

Opis lokacije. Lokacija smještena na kosi koja se spušta prema dolini rijeke Usore u naselju Mrkotić. Lokacija na istočnoj strani brda Jasik smještena istočno od brda Stražba. Lokaciju čini zaravnjeni plato na malom uzvišenju sa dobrim pogledom na

svu okolinu. Odmah ispod brda sa zapadne strane nalazi se izvor vode i manji potok. Prilaz lokaciji danas postoji sa zapadne strane.

SLIKA – Topografska mapa lokacije prikazana pomoću Google maps

SLIKA – Topografska mapa lokacije prikazana pomoću Open map

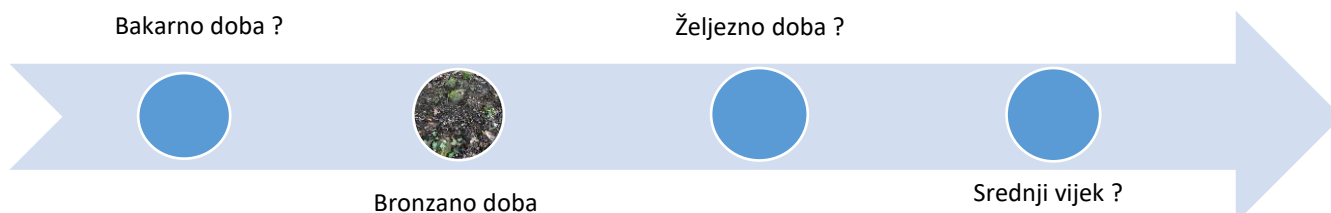
SLIKA – Pogled na lokaciju sa istočne strane prema zapadu

Nalazi na lokaciji. Nalazište je definisano kao predhistorijska gradina smještena na uzvišenju. Istraživanjima u prošlom vijeku pronađeni su površinski nalazi rijetkih fragmenata keramike specifičnih za bronzano doba. Godine 2018. u organizaciji muzeja u Tešnju izvršeno nedestruktivno nesistematsko površinsko istraživanje lokacije. Tada je utvrđeno postojanje temelja/zida na lokaciji, odnosno tragova predhistorijske građevine ili zida. Tom prilikom nije pronađena keramika na nalazištu.

SLIKA – Ostaci kamenog zida koji se nadziru na površini

Zaključak. Ova lokacija je zanimljiva za daljnja istraživanja bronzanog doba na teritoriji općine Tešanj ali i sjeverne Bosne. Pošto se nalazi neposredno do drugog gradinskog bronzanog naselja Stražba u naseljenom mjestu Mrkotic koje je i jedino naseljeno mjesto sa dva bronzana naselja.

SLIKA – Dijagram koji prikazuje doba kada je lokacija bila naseljena/korištena